

ב"ה

ח"י אלול

יום הולדת שני המאורות הגדולים
הבעל-שם-טוב הקדוש וכ"ק אדמו"ר הזקן זי"ע

ח"י אלול ה'תש"ע

יוצא לאור על ידי

חידר אידיש "אהלי מנחם" חב"ד ליובאוויטש, ביתר עילית

רח' אוירבאך 13, ביתר עילית. טלפון: 02-5800654, פקס: 153-25800654
omchabad@barak.net.il

לה' הארץ ומלואה

שם _____

משפחה _____

כיתה _____

פתח דבר

תלמידים יקרים,

יום הבהיר החסידי הוותיק "ח"י אלול" מגיע לפתחנו לא הרחק מתחילת שנת הלימודים, הוא מוציא אותנו מהשגרה האלולית המבורכת אל יום טוב חסידי ומלא התוועדויות, בהיותו היום בו האיר הקדוש-ברוך-הוא את עולמו בהולדת "שני המאורות הגדולים" – מורנו הבעל-שם-טוב (בשנת נח"ת) וכ"ק אדמו"ר הזקן (בשנת קה"ת).

האם אכן יום בהיר זה הוא בסתירה לשגרת ה'אלול'? מתברר שממש לא, ואפילו להיפך!

בלשון הקודש, כידוע, כאשר קוראים "שם" לדבר או עניין מסויים, מונח ו"מקופל" בשם מהותו של היום. כך כותב הרבי הרי"צ גם בקשר לח"י אלול, שאמנם הסיבה הפשוטה לכך שיום זה נקרא בשם "ח"י אלול" היא משום שזהו התאריך של היום – שמונה-עשר לחודש אלול, אך בעצם שם זה גם טומן בחובו את מהות היום; יום זה שבו נתגלו בעולם מאורות החסידות – הוא היום אשר פועל "חיות" (ח"י) בכל ענייני "אני לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי" (אלול) וזוהי המשמעות העמוקה של צמד המילים "ח"י אלול" – חיות בענייני אלו"ל.

בשיחה אחרת כותב הרבי הרי"צ – כי ביום זה מתחילים לקיים את "חשבון הנפש" על כל השנה החולפת בצורה יסודית יותר, שהרי מח"י באלול ועד ראש-השנה ישנם בדיוק י"ב (12) יום כמניין חדשי השנה – ובכל יום מתקנים חודש אחר ומתכוננים לקראת השנה החדשה.

לסיכום: ח"י אלול הינו יום סגולה להוסיף בשני הקווים "סור מַרְע" ו"עֲשֵׂה טוֹב" – גם לשוב בתשובה ולתקן את המעשים של י"ב חדשי השנה – "סור מַרְע", וגם להוסיף חיות בקיום התורה והמצוות ("ח"י אלול" = חיות בענייני אלו"ל).

בחוברת זו, אנו מגישים לכם משיחות הרבי בנוגע ליום הסגולה ח"י אלול, וכן סקירה על האירועים שהתרחשו במשך הדורות בתאריך ח"י אלול – החל מהסתלקות המהר"ל מפראג (ח"י אלול שס"ט) ועד לדורות האחרונים.

אָ גוט יום טוב,

צוות החיידר

דבר תורה מגן-עדן

בליל שבת-קודש ח"י אלול ה'תרנ"ב עשה הרבי הרש"ב "עליית נשמה" (=נשמתו של הרבי עלתה למעלה – בעוד שהרבי בחיים – כדי לשמוע "גילויים" מלמעלה), והגיע להיכלו של הבעל-שם-טוב (שיום הולדתו בח"י אלול) בגן-עדן, ושם שמע "תורה" מהבעל-שם-טוב על הפסוקים בתחילת פרשת כי-תבוא: "וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ . . . וַיִּשְׁבְּתָּ בָּהּ, וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאֶרְצָךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וְשָׂמְתָּ בַטֶּנָּא וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכַּן שְׁמוֹ שָׁם".

וכך אמר הבעל-שם-טוב: וְהָיָה כִּי-תָבֹא אֶל הָאָרֶץ – ארץ מלשון "רצון", כאשר יהודי מקבל את ה"רצון" בעבודת ה' שהוא מתנה מלמעלה – אז צריכה להיות העבודה "וַיִּשְׁבְּתָּ" – שתהיה עבודה מתוך "התיישבות" (=עם סדר), ואז גם: "וְלָקַחְתָּ . . . וְשָׂמְתָּ בַטֶּנָּא" – להמשיך את האור ב'כלים" (=לקחת את ה"רצון" ומייד לגשת איתו לקיום מצוות בפועל), ואז: "וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ" – על יהודי לדעת, שהילוכו ממקום למקום אינו מיזמתו אלא שמובילים אותו מלמעלה, והכוונה היא: "לְשַׁכַּן שְׁמוֹ שָׁם" – לפרסם אלוקות באותו מקום שנמצא בו.

"תורה" זו אמר הבעל-שם-טוב בח"י אלול אחרי תפילת "קבלת שבת" שנערכה בגן-עדן, ולאחר תפילת ערבית הוסיף: בשביל להגיע לאותו "רצון" דרושה גם-כן עבודה – והיא העבודה של המסירות-נפש שאדם הולך במסירות-נפש לכל מיני מקומות לפרסם אלוקות – "וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכַּן שְׁמוֹ שָׁם", על-ידי ברכה ופסוק תהלים.

(על פי 'היום יום' ח"י אלול)

ח"י אלול - הולדת יום ההולדת

א. לא סתם יום הולדת

ח"י אלול הוא יום ההולדת של שני ה"מאורות הגדולים": בח"י אלול שנת נח"ת נולד הבעל-שם-טוב, ובח"י אלול שנת קה"ת נולד רבינו הזקן.

בכמה מקומות בחז"ל מובא שיום הולדת של צדיק הוא זמן של שמחה. כך למשל לגבי יום הולדתו של יצחק אבינו אנו מוצאים במדרש, שהסיבה שהתעכבו בהקמת המשכן ולא העמידו אותו עד לא' ניסן - היא "מפני שחשב הקדוש-ברוך-הוא לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנוולד בו יצחק אבינו . . שבאחד בניסן נולד יצחק . . אמר הקדוש-ברוך-הוא הריני מערב שמחתכם שמחה בשמחה".

אך נראה לומר, שהעניין של חגיגת יום הולדת נוגע במיוחד לח"י אלול שבו נולדו הבעל-שם-טוב - מייסד החסידות הכללית, ורבינו הזקן - מייסד חסידות חב"ד, שכפי שיוסבר - הבעל-שם-טוב ואדמו"ר הזקן התחילו לפעול בעם-ישראל את העניין של "יום הולדת".

ב. לידה - ירידה או עליה?

בכדי לבאר זאת, נקדים שאלה:

כאשר נולד ילד חדש - השמחה גדולה מאוד, וכולם חוגגים זאת באופן מיוחד. ולכאורה אין הדבר מובן: הרי לפני שנוולד התינוק - היה לו הרבה יותר טוב, הוא לא היה צריך "להתאמץ" על אוכל ושתיה, והיה שמור מכל הנזקים שישנם באוויר העולם, ולעומת זאת כאשר הוא יוצא ממעי אימו - צריך השתדלות וטרחה מיוחדת כדי להאכילו ולהשקותו, ובדרך-כלל זה כרוך גם בגרימת צער לתינוק, והוא כבר אינו שמור כמו מקודם מנזקים.

וכך הוא גם לגבי ענייני הרוחניים של התינוק: כאשר התינוק שרוי במעי אימו הרי (כפי שאומרת הגמרא): "נר דלוק על ראשו ומביט מסוף העולם ועד סופו, ומלמדו אתו כל התורה כולה", ותיכף כשיוצא לאוויר העולם - "בא מלאך וסטר על פיו ומשכחו כל התורה כולה". ואם-כן, לכאורה, בשביל התינוק הלידה היא "ירידה" גדולה ביותר, ומה המקום לשמחה?

אך התשובה פשוטה:

עובר במעי אמו - למרות שיש לו שם כל-טוב בגשמיות וגם ברוחניות - אך כל זה עדיין אינם החיים שלו - הוא עדיין חלק מאימו, גם התורה שלומד - הוא אינו מתאמץ עבודה אלא "מלמדו אתו". אך כאשר יוצא לאוויר העולם ומתחיל לגדול - אמנם צריך להתאמץ על כל דבר, וזה גם

לוקח יותר זמן – אבל כל דבר הוא שלו ונשאר איתו תמיד.

ג. מיילדי עם ישראל

גם בעבודת ה' קיימים שני המצבים – "לפני לידה" ו"אחר לידה": ישנו יהודי שמקיים ואפילו בהידור תורה ומצוות, אך הוא מרגיש שזה "אינו שלו" (כמו עובר לפני הלידה), הוא מקיים אמנם הכול – אך זה מחמת יראת העונש או כדי לקבל פרס. וכך היה המצב אצל הרבה מבני-ישראל עד לגילוי תורת החסידות. הבעל-שם-טוב ואדמו"ר הזקן החזירו על-ידי גילוי תורת החסידות חיות ותענוג בכל עניין של תורה ומצוות עד שכל אחד ירגיש חיות בענייני תורה ומצוות, שכל יהודי ירגיש שהתורה והמצוות הם עניין "שלו" והוא נמשך מעצמו לקיימם (כמו עובר אחרי הלידה). במילים אחרות: **הם פעלו בעם-ישראל אל העניין של "יום הולדת!"**

גילוי תורת החסידות הוא הכנה והקדמה לגאולה, וכמענה המפורסם של המשיח לבעל-שם-טוב על שאלתו "אימתי קאתי מר" – וענהו: "לכשיפוצו מעינותיך חוצה".

ואכן שלימות ה"לידה" של עם-ישראל תהיה בגאולה העתידה, וכמו שהתנבא הנביא ישעיה על זמן הגאולה: "מי שמע פזאת, מי ראה פאלה? הויחל ארץ ביום אחד, אם יולד גוי פעם אחת?! כי חלה גם ילדה ציון את בניה!".

אנו מתפללים ומקווים שנזכה לשלמות זו תיכף ומיד ממש.

(מעובד מתוך לקוטי שיחות חלק כד – ח"י אלול)

הולדתו של מורנו הבעל-שם-טוב

יום אחד אמר המגיד ממעזריטש לרבנו הזקן:

”בַּמָּה יִזְכֶּה נַעַר אֶת אֲרָחוֹ” – במה זוכים ל’נַעַר’? על-ידי – ”אֶת אֲרָחוֹ”, הכנסת אורחים.

והרב המגיד המשיך לספר: הוריו של מורנו הבעל-שם-טוב היו עקרים מלידה. הם גרו ביישוב קטן ומרוחק והייתה להם פרנסה בשפע. רבי אליעזר, אביו של הבעל-שם-טוב היה משתמש בחלק קטן ביותר מכספו לפרנסתו ואת עיקר הכסף היה ’מבזבז’ על הכנסת אורחים. בכל שבת היו סועדים על שולחנו עשרים-שלושים אורחים.

פעם אחת, הגיע אורח בעיצומו של יום השבת, לאחר הסעודה השניה. אף שהדבר היה מאוד תמוה, כיצד מגיע אורח באמצע השבת ליישוב קטן זה, לא שאל אותו רבי אליעזר מי הוא ומהיכן בא, רק זאת שאלו: ”האם כבר עשית קידוש?”. ומשנענה בשלילה, נתן לו לעשות קידוש וערך בשבילו סעודת שבת בכבוד רב, כמו לשאר האורחים.

האורחים האחרים שראו זאת, ציערו וקנטרו את בעל-הבית: ”הייתכן? לכבוד יהודי שבודאי הגיע בשבת מחוץ לתחום?!”. הם הוסיפו ראייה לדבריהם: על אברהם אבינו שהיה מכניס אורחים הגדול ביותר, כתוב שאחרי הסעודה היה מצווה לאורחיו לברך ברכת המזון, וכשלא רצו – היה מכריחם. ואם-כן, הכנסת אורחים לא אמורה לבוא על חשבון קיום המצוות!

הצטער רבי אליעזר מטענותיהם, נכנס לחדר צדדי ופרץ בבכי. אך מייד חשב, שמא לאורח לא יהיה נעים, ותיכף חזר לחדר האורחים וכיבד את האורח עוד יותר מאשר קודם. כך נהג גם בסעודה השלישית.

מנהגו של רבי אליעזר היה שהאורחים שבאו אליו לשבת, היו נשארים אצלו עד יום ראשון אחר-הצהריים, כך נהג גם באורח הזה; ערך לו מיטה נוחה וביום ראשון אחר-הצהריים ליווה אותו לזרכו.

לפתע עצר האורח מהליכתו ואמר לרבי אליעזר: ”דע לך, כי אני הוא אליהו הנביא! מן השמים שלחו אותי אליך לנסותך כיצד תקבלני כאורח”, ואז הוסיף: ”אכן עמדת בניסיון, ועבור הכנסת האורחים שלך, תזכה שבן ייוולד לך וכשיהיה בן שנתיים וחצי תמסור לו את הדברים הבאים: ה’ אלוקים אלוקי השמים והארץ ממנו תירא, ומשום בריאה בעולם מבלעדיו יתברך אל תירא’.

ואכן לשנה הבאה נפקדו רבי אליעזר ואשתו – שהיו כבר זקנים מופלגים – בבן שהאיר את העולם, הלוא הוא מורנו הבעל-שם-טוב נשמתו-עדן.

הולדתו של רבינו הזקן

עשרה חודשים עברו מיום חתונתם של רבי ברוך והרבנית רבקה ועדיין לא נפקדו בילדים. הצטערו מאוד רבי ברוך ורעייתו הרבנית והחליטו, בעצת רבי יצחק-שאל – ידידו של רבי ברוך – לנסוע לבעל-שם-טוב.

רבי ברוך והרבנית רבקה הגיעו לבעל-שם-טוב בח"י אלול שנת תק"ד – יום הולדתו של הבעל-שם-טוב. ביום זה רגיל היה הבעל-שם-טוב לערוך סעודה גדולה. במהלך הסעודה אמר הבעל-שם-טוב לרבי ברוך: "למועד הזה ממש אתם חובקים בן".

לפני נסיעתם של רבי ברוך והרבנית רבקה ממזיבוז', נכנסו אל הבעל-שם-טוב לקבל ברכת פרידה. הרבנית רבקה שהייתה בהתעוררות גדולה, אמרה לבעל-שם-טוב שכשימלא השם-יתברך את ברכתו הקדושה ויזכו לבן זכר, היא תקדישו לתורה ועבודה בדרכו של הבעל-שם-טוב. ברכת הבעל-שם-טוב והם נסעו שמחים וטובי-לב.

ביום הרביעי, ח"י באלול שנת קה"ת נולד לרבי ברוך ולרבנית רבקה בן למזל-טוב, ונקרא שמו בישראל: שניאור-זלמן, על-שם סבו.

באותו היום, כשחזר הבעל-שם-טוב מטבילתו במקווה היה במצב-רוח מרומם ושמח, שהפליא את כל התלמידים. אף אחד לא העז לשאול לפשר השמחה, מורנו הבעל-שם-טוב התפלל לפני העמוד וכולם התפלאו על ניגוני החג השמחים בהם התפלל, יותר מכל התפלאו כשהבעל-שם-טוב לא אמר תחנון באותו יום. לאחר התפילה הזמין הבעל-שם-טוב את תלמידיו לסעודת-מצווה והיה בשמחה גדולה. במהלך הסעודה אמר:

"ביום הרביעי נתלו המאורות. ביום רביעי לסדר 'קומי אוֹרִי' ירדה לעולם נשמה חדשה שתאיר את העולם בתורת הנגלה והחסידות ותהיה לה מסירות-נפש על דרך החסידות, ותצליח עד ביאת המשיח".

עשרה דברים שאירעו בח"י אלול

א. הסתלקות המהר"ל מפראג

ח"י אלול שס"ט – הסתלקות המהר"ל מפראג זי"ע (רבינו הזקן הינו דור שביעי – בן אחר בן למהר"ל. בן המהר"ל היה שמו ר' בצלאל, בנו – ר' שמואל, בנו – ר' יהודה-לייב, בנו – ר' משה, בנו – ר' שניאור-זלמן, בנו – ר' ברוך ובנו כבוד-קדושת רבינו הזקן).

המהר"ל הסתלק בשנת הצ"ז לימי חייו, ומנוחתו כבוד בפראג.

ב. לידת הבעל-שם-טוב

ח"י אלול נח"ת – הולדת מורנו הבעל-שם-טוב.

סיפור לידתו הובא לעיל. נעתיק כאן גירסה נוספת מכתב-יד-קודשו של רבינו הזקן (שכותב כי שמע אותה מפי הבעל-שם-טוב בהקיץ!). בגירסה זו ישנם הרבה פרטים שונים מהמקובל:

אביו של הבעל-שם-טוב, רבי אליעזר, כבר היה בן מאה שנה ואמו שרה הייתה בת תשעים. יום אחד גילו לו בחלומו כי ייוולד לו בן שיאיר את עיני ישראל, וכעבור זמן נולד הבעל-שם-טוב. הבעל-שם-טוב לא היה ילד רגיל, בהיותו בן שלשה חדשים כבר היה הולך ומדבר. בהיותו בן שנה וחצי, קרא לו אביו רבי אליעזר, ששכב חלוש על מיטתו, ואמר לו: "ישראל יקירי! אל תפחד משום אדם רק מהקדוש-ברוך-הוא בעצמו!". ישראל הקטן שמע את דברי אביו, הנהן בראשו, ואז עצם אביו את עיניו והסתלק מהעולם. לעת היארציית של אביו רבי אליעזר נפטרה גם אמו שרה, והוא היה מתהלך ברחוב בחוסר-כל, ורק אנשי העיר שריחמו עליו היו מביאים לו אוכל ושתייה. אך ישראל הקטן לא היה מתיירא משום דבר, והיה הולך לבדו ליער, כשהוא בוטח בה' בכל דרכיו.

בלילה שבו מלאו לו שלוש שנים, היה חושך ואפילה וגשם שוטף ירד. ישראל הקטן לא התרשם מכל זאת ופנה ליער. וכשאמרו לו האנשים: "איך אתה הולך בליל חושך ואפילה שכזו? האם אתה לא מתיירא?", השיב: "איני מפחד משום דבר, רק מהקדוש-ברוך-הוא בעצמו!".

כשהגיע למעבה היער, ראה בית גדול ומפואר שהיה בו אור רב. הוא נכנס לבית, חדר לפנים מחדר, עד שנכנס לחדר בו ראה קבוצה גדולה של דמויות שנראו כאנשים (באמת הם היו שלוחי הטומאה, וכלל לא היו בני-אדם) יושבים ומסבים סביב שלחן גדול ועוסקים בדברי ליצנות ושחוק. אמרו לו: "איך אתה לא ירא להיכנס לכאן?".

השיב להם: "איני ירא משום דבר כי אם מהקדוש-ברוך-הוא בעצמו".

אמרו לו: "אינגעלעך, וועסטו מודה זיין אז עזב ה' את הארץ?" (=ילד, האם תודה שעזב הקדוש ברוך-הוא את הארץ? [רחמנא ליצלן]).

צעק הבעל-שם-טוב: "יִתְפָּרְדוּ כָּל פְּעָלֵי אֲנִי... באותו רגע נעלמו כולם ונתבטלו כלא היו. עד שהיה הבעל-שם-טוב בן י"ח שנה למד אתו הנביא אחיה השילוני שהתגלה אליו משמים, אחר-כך זכה להיות תלמידו של משיח. בהיותו בן י"ג שנה למד אותו אחיה השילוני את כל השמות הקדושים וכנוייהם, חוץ משם אחד שלא רצה ללמדו.

שאלו הבעל-שם-טוב: מפני מה אינך מלמדני גם את השם הזה?

השיבו אחיה השילוני: את השם הזה גם אני אינני יודעו כי הוא נמסר בידי הס"מ (ראש כוחות הטומאה) בעצמו. כשהגיע זמן החורבן, לא רצה הס"מ להחריב את בית-המקדש כל עוד לא ימסרו בידי את השם הקדוש הזה, כי בשם הזה תלויה הגאולה השלמה, ונתנו לו אותו במשכון.

התחיל הבעל-שם-טוב להתעסק בדבר בקדושה עליונה ובכוונות וייחודים בכדי להוציא את השם הזה מידי הס"מ, וגילו לו משמים שכדאי לו לחדול מכך כי הרבה אנשים כבר ניסו והשתדלו בזה וניזוקו. אך הבעל-שם-טוב השיב: "איני ירא משום דבר כי אם מן הקדוש-ברוך-הוא בעצמו!", והמשיך לפעול בכך עד אשר הביא את הס"מ לפניו.

אמר לו הס"מ: "טיפה סרוחה! (הכוונה היא ליילוד אישה שאינו מן המלאכים) לא הייתי בעולם הזה עד עתה אלא ב' פעמים, בזמן חורבן בית-ראשון ובזמן חורבן בית-שני, ואיך העזת להביאני שוב לעולם הזה?".

השיב לו הבעל-שם-טוב: "איני ירא משום דבר כי אם מהקדוש-ברוך-הוא בעצמו". ואז הוציא ממנו את השם הקדוש...

ג. אחיה השילוני התגלה לבעל-שם-טוב לראשונה

ח"י אלול תפ"ד – נתגלה אל הבעל-שם-טוב לראשונה מורו ורבו – הנביא אחיה השילוני. במכתבו אל תלמידו רבי יעקב-יוסף מפולנאה, כותב הבעל-שם-טוב: "אני ביום מלאות לי כ"ו שנה, ביום ח"י אלול בשנת תפ"ד, בעיר אקופ, בחצות הלילה, נתגלה אלי (אחיה השילוני). הלימוד הראשון היה פרשת בראשית".

עשר שנים למד אחיה השילוני עם הבעל-שם-טוב. הוא לימד אותו את המאור שבתורת הנגלה והקבלה, כפי שלומדים בגן-עדן.

ד. התגלות הבעל-שם-טוב

ח"י אלול תצ"ד – הבעל-שם-טוב נתגלה בקרב כל ישראל.

ביום בו מלאו עשר שנים מאז החל אחיה השילוני ללמוד עם הבעל-שם-טוב ולהדריכו, נתגלה הבעל-שם-טוב על-פי תוקף הוראת ודרישת מורו אחיה השילוני, כה'בעל-שם-טוב', עושה נפלאות ומגלה עמוקות.

וכך כותב הבעל-שם-טוב במכתבו (הנ"ל): "כאשר גמרנו התורה הקדושה עד ל'עניי כל ישראל' - הייתי בן ל"ו - ונגלית'".

שש שנים סירב הבעל-שם-טוב להתגלות, ומשום כך הפחיתו לו שש שנים מחייו.

ה. הולדת רבינו הזקן

ח"י אלול קה"ת - הולדת רבינו הזקן.

סיפור הולדתו הובא לעיל.

ו. תספורת רבינו הזקן על-ידי הבעל-שם-טוב

ח"י אלול תק"ח - "אפשערניש" של כבוד-קדושת רבינו הזקן - על-ידי הבעל-שם-טוב.

כשאביו של רבינו הזקן, רבי ברוך, בא לבעל-שם-טוב לראש-השנה של שנת תק"ח, סיפר לבעל-שם-טוב על החלטתם להביא אליו את בנם שניאור-זלמן בח"י אלול הבא, כשיצטרכו לגזוז שערות ראשו ולהניח לו פאות.

הבעל-שם-טוב הסכים, בתנאי שתהיה עגלה להחזירו מיד לביתו. כי לא רצה שיכיר אותו, מפני שהילד שייך (בשורש נשמתו) להרב המגיד ממעזריטש.

ביום הרביעי ח"י אלול תק"ח, באו הרבנית רבקה וגיסתה הרבנית דבורה-לאה עם הילד למזיבוז', אל מורנו הבעל-שם-טוב. אחרי שהבעל-שם-טוב חנך את הילד בפיאות הראש וברכו בברכת-כוהנים, הזהירם לנסוע מייד חזרה לביתם ושלא ידברו ביניהם על מקום היותם, וברכם בשנה טובה ובנסיעה כשורה.

הילד שאל כל הזמן מי הוא היהודי שגזז את שערותיו והניח את פאותיו, ואמו ענתה לו: "זהו סבא".

באותו היום עשה הבעל-שם-טוב סעודה לכל תלמידיו, ובעיצומה של הסעודה אמר 'תורה' על המאמר "בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו".

ז. אדמו"ר האמצעי מתיישב בליובאוויטש

ח"י אלול תקע"ג - כבוד-קדושת אדמו"ר האמצעי מתיישב בעיר ליובאוויטש, וקובע אותה ל"עיר הבירה" של חסידות חב"ד. על-שם עיירה זו נקראת החסידות עד עצם היום הזה.

לאחר הסתלקותו של רבינו הזקן, בכ"ד טבת תקע"ג, שהה כבוד-קדושת אדמו"ר האמצעי

מספר חדשים בעיר קרמנצ'וג שבאוקראינה. חסידי חב"ד שבאוקראינה ביקשו שאדמו"ר האמצעי יישאר באוקראינה לישיבת קבע. לעומתם חסידי חב"ד שברוסיה הלבנה שלחו משלחות לכבוד-קדושת אדמו"ר האמצעי שיקבע מושבו בתוכם. לבסוף גברו חסידי חב"ד שברוסיה הלבנה, ואחרי חג השבועות עזב כבוד-קדושת אדמו"ר האמצעי את קרמנצ'וג ועשה את דרכו לרוסיה הלבנה. ביום השני ח"י באלול הגיע כבוד-קדושת אדמו"ר האמצעי, ואיתו אלפי חסידים, לליובאוויטש וקבע בה את מושבו.

כשהגיע לליובאוויטש, נסע רבינו האמצעי למקום ריק, שהבתים שהיו שם נשרפו שנתיים קודם לכן, ושם אמר:

"לפני חמישים ושמונה שנים, כשרבינו הזקן היה בגיל עשר ולמד אצל הצדיק החסיד ישכר-דוב מליובאוויטש (צדיק נסתר שלימד את רבינו הזקן בצעירותו) – היה זה בבית-הכנסת שעמד על מגרש זה... כשהכנתי את עצמי לנסיעה זו, אמר לי אבי, רבינו הזקן, שבבואי לליובאוויטש אקבע את מקום מושבי במקום זה, וברך את עיר מושב נשיאי חב"ד באריכות ימים ושנים". ומדוע נבחרה עיירה קטנה כליובאוויטש לעיר בירתה של ממלכת חב"ד, ביאר זאת הרבי הקודם:

– לא בכדי נועדה ליובאוויטש לתפוס מקום כה נכבד, תחילה בחיי הצדיקים הנסתרים ומאוחר יותר בחיי אדמו"רי חב"ד. ליובאוויטש, בגלל מעמדה הגיאוגרפי המיוחד, הייתה מקום מתאים לאנשים בעלי שאר-רוח, להתנזרות מן העולם החיצון והתמסרות מוחלטת לתורה ועבודת ה', או לשם התחלה של חיים חדשים המבוססים על העקרונות המוסריים הטהורים של התורה. ליובאוויטש הייתה מוקפת מאז ומתמיד יערות גדולים ששיוו לה מראה של מקום מבודד והעניקו לתושביה תחושת התבודדות, כך נעשתה ליובאוויטש נקודת-משיכה לאנשים שרצו להתייחד לנפשם ולהתקרב אל ה' ובריאתו. כמאה ושתיים שנה שימשה ליובאוויטש כמקום מושבם של ארבעה דורות נשיאי חב"ד וכמרכז לחסידות החב"דית על מאות אלפי חסידיה במרחבי רוסיה ובמדינות העולם.

ח. הרבי הרש"ב עולה להיכל הבעל-שם-טוב

ח"י אלול תרנ"ב – "עליית הנשמה" של הרבי הרש"ב נשמתו-עזן להיכלו של הבעל-שם-טוב. את ה"תורה" ששמע ממנו הבאנו לעיל (עמוד 3).

ט. תחילת הלימודים ב'תומכי תמימים' הראשונה

ח"י אלול תרנ"ז – התחילו בפועל סדרי הישיבה בישיבת 'תומכי תמימים' הראשונה.

הישיבה נוסדה בט"ו אלול, והתחלת הלימודים בפועל הייתה בח"י אלול.

כותב על כך כבוד-קדושת אדמו"ר מוהרי"צ:

"ביום טו"ב (=י"ז) באלול, בחר אבי בשמונה-עשרה תלמידים הראשונים, ומסר אותם על-יד החסיד הנודע רבי שמואל-גרונום נשמתו-עזן אסתרמאן מהעיר זעמבין, שילמד אתם דא"ח על-פי הסדר שסידר אבי.

וביום ח"י אלול בעת סעודת השבע-ברכות שלי, אמר אבי: "היום י"ח אלול, הוא יום הבהיר בו נולדו רבינו הזקן ומורנו הבעל-שם-טוב, וביום קדוש זה אני מייסד ישיבה בציווי ברכת הוד כבוד-קדושת אבותינו רבותינו הקדושים, ישיבה שתוציא תלמידים בעלי מסירות-נפש על תורה ועבודה בדרכי חסידות חב"ד. . הנני מדליק את המאורות שמורנו הבעל-שם-טוב והרביים הנחילוננו למען תקויים ההבטחה של 'יפוצו מעינתיה חוצה', להחיש את ביאת משיח-צדקנו".

י. הרבי הרי"צ נכנס ל'770'

ביום י"ט אלול (למחרת ח"י אלול) שנת ת"ש, נכנס הרבי הקודם לביתו החדש באמריקה "770 איסטערן פארקווי".

הרבי נכנס תחילה לבית-המדרש (שהיה בקומה הראשונה, כיום – ה"זאל הקטן") ואמר: "יהי רצון שהתפילות יהיו בפנימיות, ושהם יהיו במתיקות של עבודה פנימית".

